

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Broj:

IZVJEŠĆE O REVIZIJI

OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2003. GODINU

Sarajevo, srpanj 2004. godine

KAZALO

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Uvod	4
2.2.	Sustav internih kontrola	4
2.3.	Informacijski sustav	4
2.4.	Proračun i izvršenje proračuna Ureda ombudsmena	5
2.5.	Računovodstvo	6
2.6.	Popis sredstava i izvora sredstava	7
3.	Osvrt na preporuke revizije za 2002. godinu	7
4.	KORESPONDENCIJA	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i finansijskog poslovanja Ureda ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured ombudsmena) za 2003. godinu.

Na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine revizija je izvršena u dva razdoblja i to: od 03.12. do 05.12.2003. godine prethodna revizija i od 18.06. do 25.06.2004. godine završna revizija.

U ovlasti je Ureda za reviziju, sukladno općeprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, 'Službeni glasnik BiH', broj 5/01), izvršiti reviziju finansijskih izvješća s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijska izvješća snosi Ured ombudsmena, a odgovornost Ureda za reviziju se svodi na izražavanje mišljenja o tim izvješćima na temelju provedene revizije.

Sukladno članku 13., stavak 4. Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine ('Službeni glasnik BiH', br.17/99), pri izvješćivanju o javnim računima naša je obveza izvijestiti:

- jesu li računi sastavljeni sukladno važećoj zakonskoj regulativi;
 - odražavaju li godišnji izvještaji točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine;
 - ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u vršenju svojih funkcija.
- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih temelja za procjenu prikazuju li finansijski izvještaji stanja fer i istinito. Stoga je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka rukovodstva Ureda ombudsmena. Revizijom je obuhvaćena primjena zakona i podzakonskih akata, ustroj, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ureda ombudsmena.

Smatramo kako revizija koju smo izvršili pruža razuman temelj za davanje našeg mišljenja.

Za revidirano finansijsko poslovanje Ureda ombudsmena 2003. godinu izražavamo mišljenje s rezervom iz sljedećih razloga:

- nisu izvršene pripreme na prelazak na novi način poslovanja sukladno Zakonu o ombudsmenu za ljudska prava BiH;
- nije izvršen popis sredstava i obveza;
- nije implementiran najveći dio preporuka koje je Ured za reviziju dostavio uz revizijsko izvješće o poslovanju u 2002. godini.

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Uvod

Zakon o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (točnije njegove prijelazne odredbe), definiraju posebno prijelazno razdoblje, te propisuju način i proces imenovanja nasljednika «prijelaznog ombudsmena». Sukladno spomenutom Zakonu, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je imenovala tri ombudsmena koji su počeli sa radom od 01.01.2004. godine. Od tog datuma **prestaju važiti odredbe članka 42. i članka 43. navedenog Zakona**, a Ured ombudsmena počinje funkcionirati kao domaća institucija.

2.2. Sustav internih kontrola

Revizijom je utvrđeno kako nisu izvršene potrebne pripreme za prelazak financijskog poslovanja Ureda ombudsmena na uvjete definirane propisima Bosne i Hercegovine, važećim za sve državne institucije BiH. Također je ustanovljeno da nije sačinjen i potpisan zapisnik o primopredaji dužnosti između inozemnog ombudsmena sa novoimenovanim rukovodstvom (prelazni ombudsmen isti nije želio potpisati).

Pored toga, Ured ombudsmena nije sačinio i usvojio pravila i procedure koji definiraju troškove poslovanja, poput troškova dnevnica u zemlji i inostranstvu, troškova uporabe fiksnih i mobilnih telefona, popravaka i održavanja vozila.

Ured za reviziju sugerira Uredu ombudsmena da bez odlaganja donese nedostajuća interna pravila kojima se jasno reguliraju kriteriji odobravanja, evidentiranja i kontrole pojedinih troškova, s obzirom da od 01.01.2004. godine ima status proračunskog korisnika.

2.3. Informacijski sustav

Ured ombudsmena uspostavio je odjel zadužen za razvoj i održavanje IT sustava, u kojem se pored održavanja postojećeg sustava vrši i razvoj poslovnih aplikacija. Računala su povezana u lokalnu mrežu i na Internet. Na računalima su instalirane Microsoft poslovne aplikacije. Utvrđeno je da nisu osigurane licence za sve softvere koji se koriste, te ovom prigodom skrećemo pozornost rukovodstvu da se izlaže riziku pravnih posljedica zbog kršenja autorskih prava.

Organizacijska kontrola nad funkcijama informacijskog sustava

Revizijom je utvrđeno kako Ured ombudsmena nije usvojio pisane procedure koje se odnose na razvoj informacijskog sustava, zaštitu podataka, kontrolu podataka, pravljenje rezervnih kopija i vođenje IT projekata, što smanjuje efikasnost nad upravljanjem informacijskim sustavom.

Sigurnost sustava i pravljenje rezervnih kopija

Utvrđeno je, da se na centralnom serveru ne prave rezervne kopije podataka redovito i na organiziran način što značajno povećava rizik od trajnog gubljenja bitnih podataka.

Pored toga, revizija je utvrdila da pristup Internetu nije uspostavljen na najsigurniji način. Ne postoji sustavna zaštita putem sigurnosnog softvera ('firewalla'), kojom se štite osnovne postavke sustava.

Neophodno je obvezno redovito pravljenje rezervnih kopija podataka, te njihovo odlaganje i čuvanje na sigurnom mjestu, kao i uspostava sigurnog pristupa Internetu.

Aplikativna kontrola

Radi učinkovitije financijske kontrole potrebno je propisati procedure o unosu podataka u ISFU sustav i financijskom izvješćivanju kako bi se smanjio rizik od unosa neodobrenih podataka u sustav. Stoga, revizija preporučuje donošenje odgovarajućih internih pravila i procedura koje će sadržavati sljedeće:

- **da se prigodom unosa podataka u sustav kreira nalog/odobrenje za unos koji će sadržavati sve podatke koje treba unijeti u sustav i koji će kontrolirati i potpisom ovjeravati ovlaštene osobe;**
- **da neovisna osoba unutar Ureda ombudsmena uspoređuje/usuglašava izvješće o plaćenim nalogima sa nalogom/odobrenjem za unos;**
- **da se definiraju odgovornosti osoba ovlaštenih za unos podataka u ISFU sustav i osoba koje vrše kontrolu unosa podataka.**

2.4. Proračun i izvršenje proračuna

Izvori financiranja prema Zakonu o ombudsmenu i Zakonu o izvršenju proračuna za 2003. godinu su: sredstva iz državnog proračuna i sredstva iz donacija.

Po rebalansu proračuna za 2003. godinu ukupno odobrena sredstva za financiranje Ureda ombudsmena iznosila su 1.911.818 KM, od čega iznos od 594.000 KM potiče iz proračuna BiH, a razlika (u iznosu od 1.317.818 KM) potiče iz donacija. Ukupno ostvareni troškovi iznosili su 1.789.071 KM što je 94 % od rebalansa.

Analizirajući ukupne ostvarene troškove možemo konstatirati da su prekoračeni troškovi na pojedinim pozicijama – stavkama proračuna. Glavni razlog prekoračenja potrošnje po pojedinim stavkama odnosi se na razlike u ekonomskim kodovima (kontima) po kojima je Ured ombudsmena evidentirao sredstva u odnosu na kontni plan, kojeg svakodnevno koriste ostale proračunske institucije BiH (vidjeti tablicu).

Ured za reviziju preporuča Uredu ombudsmena da u budućem planiranju proračuna posveti više pozornosti uzimajući u obzir sve potrebne parametre za planiranje. Također sugeriramo da klasifikaciju kodova po kojima evidentira troškove uskladi sa kontnim planom koji koriste institucije BiH.

TABELARNI PREGLED IZVRŠENJA PRORAČUNA

Red. broj	Vrsta Rashoda	Proračun za 2003.	Odobreno rebalans proračuna	Promjena strukture po odlukama	Korište na budž. rezerva	Ukupno odobreno	Ukupno ostvareno	Sredstva iz proračuna	Sredstva iz donacija	Razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (6-7)	11 (7/6)
I.	Tekući izdaci	594.000	1.811.818	0	0	1.811.818	1.745.672	495.000	1.250.672	66.146	96
1.	Plaće uposlenih		877.000	0	0	877.000	883.565		883.565	-6.565	101
2.	Naknade troš. uposlenih		136.000	0	0	136.000	143.688	51.582	92.106	-7.688	106
3.	Putni troškovi		144.300	0	0	144.300	69.426	22.953	46.473	74.874	48
4.	Izdaci za energiju	32.670	36.000	0	0	36.000	34.351	30.998	3.353	1.649	95
5.	Izdaci za komunalne usluge	171.800	138.000	0	0	138.000	138.301	118.483	19.818	-301	100
6.	Nabavka materijala	74.200	32.400	0	0	32.400	46.700	20.104	26.596	-14.300	144
7.	Izdaci za usl. prijevoza i gor.		33.300	0	0	33.300	21.157	13.781	7.376	12.143	64
8.	Unajmlji. imovine i opreme	295.420	211.320	0	0	211.320	232.230	167.295	64.935	-20.910	110
9.	Izdaci za tekuće održavanje		11.100	0	0	11.100	27.353	9.093	18.260	-16.253	246
10.	Izdaci za osiguranje		5.400	0	0	5.400	14.321	1.561	12.760	-8.921	265
11.	Ugovorene usluge	10.500	167.198	0	0	167.198	134.580	59.150	75.430	32.618	80
II.	Tekući grantovi		0	0	0	0			0	0	0
III.	Kapitalni izdaci		100.000	0	0	100.000	43.399		43.399	56.601	43
1.	Nabavka građevina		0	0	0	0			0	0	0
2.	Nabavka opreme		100.000	0	0	100.000	43.399		43.399	56.601	43
IV.	Programi poseb. namjene			0	0				0	0	0
V.	SVE UKUPNO	594.000	1.911.818	0	0	1.911.818	1.789.071	495.000	1.294.071	122.747	94
	Broj uposlenih		42				39				

2.5. Računovodstvo

Revizija je utvrdila kako Ured ombudsmena nije sačinio i dostavio finansijska izvješća u propisanoj formi, kako to nalažu računovodstvena pravila i načela koja primjenjuju institucije Bosne i Hercegovine. Finansijska izvješća za 2003. godinu koja su predložena reviziji, nisu bila potpisana i ovjerena od strane odgovornih osoba.

Iako prijelazni ombudsmen nije bio obavezan sačiniti navedena izvješća, s obzirom neovisnost institucije i izuzeće prema odredbama Zakona o ombudsmenu koje su bile važeće za 2003. godinu, smatramo da je trebalo poduzeti aktivnosti da se osiguraju početna stanja za 2004. godinu po pravilima i načinu finansijskog izvješćivanja važećim za ostale institucije BiH. Time bi se stvorili uvjeti za unos početnih stanja u glavnu knjigu i bilančne evidencije za 2004. godinu. Ujedno, vršeći reviziju, utvrdili smo da zaključno sa datumom podnošenja ovog izvješća, Ured ombudsmena nema organizirano knjigovodstvo.

Ured za reviziju preporuča Uredu ombudsmena da godišnje finansijsko izvješće za 2003. godinu potpiše i ovjeri odgovorna osoba, te da isti arhivira kako bi se osigurao kontrolni trag kod eventualnih naknadnih promjena.

Ured ombudsmena je dužan izvršiti nužne pripreme za vođenje računovodstva sukladno propisima u BiH, te sva sredstva evidentirati kroz ISFU sustav.

2.6. Popis sredstava i izvora sredstava

Revizija nije mogla utvrditi vrijednost stalnih sredstava niti usporediti stvarno sa knjigovodstvenim stanjem, jer Ured ombudsmena nije izvršio popis na dan 31.12.2003.godine. Iako Ured ombudsmena za 2003. godinu nije bio obavezan izvršiti popis, po propisima koje primjenjuju druge proračunske institucije (zbog gore navedenog izuzeća), smatramo da je popis ipak trebalo izvršiti. Ovo je značajno zbog iskazivanja podataka za formiranje početnog stanja poslovne 2004. godine i činjenice da Ured ombudsmena od 01.01.2004. godine prelazi na poslovanje sukladno propisima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Ured za reviziju predlaže Uredu ombudsmena da izvrši izvanredni popis sredstava i izvora sredstava u cilju iskazivanja istinitog i fer početnog stanja u poslovnim knjigama za 2004. godinu, kako bi utvrdili stvarnu vrijednost stalnih sredstava, stanje obveza, potraživanje kao i novčanih sredstava u blagajni i na žiro računima.

3. OSVRT NAPREPORUKE REVIZIJE ZA 2002. GODINU

Ured za reviziju je izvršio reviziju poslovanja za 2002.godinu i izvješće o reviziji dostavio Uredu ombudsmena. Revizijom poslovanja za 2003. godinu utvrđeno je da Ured ombudsmena nije u potpunosti realizirao preporuke Ureda za reviziju.

Preporuke koje nisu realizirane:

- Institucija nije izvršila pripreme za prelazak na vođenje računovodstva sukladno standardima u BiH;
- Nisu donesena interna pravila i procedure kojima se reguliraju kategorije troškova na kojima se mogu postići uštede;
- Nije u cijelosti uspostavljena funkcija informacijskog sustava.

4. KORESPONDENCIJA

Po završetku revizije, Uredu obudsmena je 21.07.2004. godine dostavljen Nacrt izvješća o reviziji za 2003. godinu, na razmatranje i dostavljanje eventualnih komentara i primjedbi na nalaze revizije. U predviđenom roku, Ured ombudsmena nije uputio pisani odgovor Uredu za reviziju.

**vršitelj dužnosti generalnog
revizora**

Samir Mušović

zamjenik generalnog revizora

Dragan Kulina